

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

Caput V. Unde motus, & qualis influxus siderum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

nimi pro fixarum distantia sine erroris periculo, ita etiam earum magnitudo aliquatenus cognosci potest. Ex principiis opticis ostendunt Copernicani, solem in fixarum distantia non visum iri stellâ majorem: igitur stellæ saltem plurimæ in hoc systemate Solem adæquabunt; imò Cartesiani totidem soles esse judicant. Cassinus junior ad annum 1717. Sirium facit longè majorem sole. In systemate autem Tychonico ex distantia minima superius stabilita stellæ omnes essent sole minores, quanquam nihil prohibeat distantiam hanc in hoc quoque systemate augere. An autem stellæ sint aliæ aliis majores, planè ignoramus; etsi enim quædam nobis majores appareant, non tamen scimus, an revera tales sint, an verò id eveniat propter minorem illarum distantiam: probabilissimum enim est, alias aliis remotiores esse; quanquam neminem sciam, qui sibi persuadeat, tot stellas esse omnes magnitudine æquales.

Quòd si ulteriùs totam firmamenti amplitudinem investigare lubeat, imaginationem superabit illius magnitudo, quamvis non excedat rationem: possumus enim tutò supponere, extimam firmamenti superficiem, intra quam continentur tot, tamque magna sidera, diversam, eamque maximam distantiam à terris habentia, longè stellas omnes transcendere, terramque nostram in illius comparatione non esse, nisi punctum minimum: nempe computatis omnibus, & perpenfis Auctorum rationibus supponi potest, nec facilè hoc tempore refragabitur Astronomus, radium firmamenti esse ad radium terræ, ut 1000000. ad 1. Cum igitur spheræ sint in triplicata ratione suarum diametrorum, moles terraquea erit ad globum cælestem nonnisi ut 1. ad 10000000000000000. nempe ut unum ad trimillionem seu millionem cubicum. Verè *Magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates ejus.* Psal. 110.

Si tam vasta, tam capax, tam ampla est infima Cæli Empyreï facies, patriæ nostræ quasi pavementum: quàm ampla, quàm capax, quàm magnifica erit illa Divinæ majestatis & Beatorum sedes, quæ ambit & complectitur cælum aspectabile, sicut istud ambit & complectitur terram! *O Israel! quàm magna est domus Dei, & ingens locus possessionis ejus!* Baruch. 3.

C A P U T V.

Unde motus, & qualis influxus siderum?

§. I.

Undenam Cælorum ac siderum motus?

HÆc est illa quæstio, quæ tantopere à Philosophis RR. agitur, & cujus solutioni plures vehementer insudant, proposito ante aliquot annos melius solvendi præmio: sed vereor, ne sicuti primæ solutiones Acad. Regiæ Paris. non satisfecerunt, ita nemo futurus sit, qui impofterum plenè satisfaciatur. Quaritur nempe omnium motuum cæli, siderum, orbitalium, apogæi, apheli, nodorum, aliorumque hætenus explicatorum causa physica, ex qua naturaliter eo ordine profluant, uti profluere videmus: eo ferè modo, quo motus omnes artificiosissimi cujusdam horologii, quale est Lugdunense, & olim fuit Argentoratense, rimamur & explicamus. Sed aliud est opus Dei, aliud opus hominis:

nis: prius est rem, qualis sit intelligere, quàm ejus causas investigare. Cartesiani potissimum huic quæstioni impendunt; at si falsa est Copernicana ipsorum hypothesis, vani sunt omnes eorum labores: & quis hypothesin certam statuatur, quæ sit tanti laboris fundamentum? Certè D. de la Hire in epist. dedic. quam tabulis suis præfigit, nullam hypothesin agnoscit, quæ motibus observatis satisfaciatur. *Quamobrem, inquit ille, id statui, tabulas meas nulli hypothesi, sed observationibus tantummodo superstruere, nulla cujusvis systematis habita ratione.* Tum addit, optandum fuisse, ut etiam Tycho, Copernicus & Keplerus idem fecissent, quorum tabulæ, quia certæ hypothesi superstructæ, non satisfaciunt. Id quondam jam agnoverat Petrus Ramus Professor Reginus, dum scripsit: *Fabulam quidem longè absurdissimam esse naturalium rerum veritatem per falsas causas demonstrare.* Per hypothesin non hic intelligitur tantum in genere systema telluris motæ, vel quiescentis; nam alterutrum esse necesse est, & utroque modo potuisset mundi systema ordinari, quamvis Deus voluerit potius terram quiescere. Sed per hypothesin, talis hic etiam intelligitur, ex cujus rationibus intrinsicis, & Geometricis accuratè deduci possint omnes motus in cælis observati, atque ad justum calculum revocari: & talem hypothesin, sive explicetur per orbitas planetarum excentricas, sive per epicyclos, sive per ellipses, aut alterius speciei lineas vel figuras, se non nòsse fatetur de la Hire. Deinde, etsi plures satisfacerent, non tamen sciretur, qualis reipsa vera sit; hinc dicuntur hypotheses, non veritates.

Quare alii dubitant, an motus cælorum & siderum sit ab intrinseco? De motu diurno non est tanta difficultas, cum iste possit ab intrinseco cæli motu, qui cum materia ætherea secum rapit sidera, provenire. Motus quoque siderum proprius, si esset uniformis, per hoc explicari posset, quòd fidus quodlibet nisi pariter intrinseco feratur in partem quasi contrariam, plus aut minus, pro ut fortiolem aut minus fortem indidit Deus: eo ferè modo, quo pisces in fluvio rapti nituntur in partes diversas. At mirabilis illa motuum diversitas non modicam parit difficultatem; & quis hanc satis capiet; cum nec fulminis, aut pulveris vento agitati omnes motuum determinationes capiamus? Antiquiores plerique ad propositam quæstionem sic respondent: Motus cælorum & astrorum ita est ab intrinseco, ut tamen dirigatur ab Angelis; eo ferè modo, quo navis aliunde mora dirigatur à Navarcho per novam motus determinationem.

Ratio illorum est, quia ex una parte Astrorum finis est, ut moveantur circa terram: ergo sicut in aliis, ita & hic convenienter ipsis attribuitur principium aliquod istius motus, ipsis naturaliter intrinsecum à Deo inditum. Ex altera vero parte motus iste tam mirabilis est, tam artificiosus, tam constanter atque uniformiter inæqualis, ut sine aliquo dirigente intellectivo concipi vix possit: quare cum Deus agat in hoc universo, quantum convenienter fieri potest, per causas secundas, omnino credendum est, id etiam in cælis effecisse per intelligentias. Unde in hanc sententiam ita conspirarunt Doctores, ut S. Thomas Opusc. 10. dicat, se neminem S.S. Patrum & Philosophorum legisse, qui assereret oppositum; hinc Pererius putat, sententiam hanc esse ad nos ab Adamo propagatam, ac proinde verissimam. Id confirmant, quia si S.S. Patres & Theologi agnoscunt Angelos elementa nostra moderantes, à fortiori agnoscendi sunt in gubernatione cælorum, præsertim cum istorum motus pro gubernante habeatur: sicut enim in microcosmo corpus à spiritu regi debet, ita in megacosmo creatura corporea à spirituali debet gubernari, uti docent S. Aug. & S. Greg. lib. 4. Dial.

Si illis opponas Script. quæ Jobi 33. de Deo sic loquitur : *Quem constituit alium super terram, aut quem posuit super orbem, quem fabricatus est?* ubi S. Greg. *Quippe, inquit, Mundum per seipsum regit, qui per seipsum condidit.* Respondent illi, Deum quidem esse primum & universalem Gubernatorem, secundum cujus directionem etiam Angeli & reliqua in orbe ordinata sunt; id tamen non impedire, quin in executione particularium utatur ministerio Angelorum & aliarum creaturarum: sic regit Ecclesiam per Pontifices & Præfules, regit Provincias per Imperatores & Principes, atque ita intelligendus est S. Greg. qui mentem suam in Dialogis satis explicat. Accedunt alia Script. testimonia non obscure hoc confirmantia. Sic Jobi 9. legitur : *Sub quo curvantur, qui portant orbem.* Et inferius: *Columnæ celi contremiscunt.* & c. 38. *Cum me laudarent Astra matutina, & jubilarent omnes filii Dei.* Qui textus communiter & convenienter intelliguntur de Angelis sidera regentibus, cum aliunde spiritus Administratorii nuncupentur, ad omnem Divinæ providentiæ nutum promptissimi. Quodsi cursum naturæ velit mutari Deus, præsto sunt Angeli, qui hoc exequantur: sic in morte Christi, licet Luna esset soli opposita, potuit tamen ministerio Angelorum fieri eclipsis Solaris, ut sol obscuratus morientem omnis luminis fontem lugeret.

Si dicas, imperfectum esse horologium, cui semper debet assistere motor: imperfecta igitur erit Mundi machina, cui semper debet assistere Angelus dirigens. Id concedent illi, si motor sit distinctus, aut artifex ipse; negabunt autem, si motor sit pars totius operis. Angeli sunt pars universi, & suo modo se habent sicut pondus aut rota intellectiva horologii: potius ergo absolute perfecta dicenda est mundi machina, cum in ea nihil eorum desit, quæ ad finem à Deo intentum pertinent. Argumentum hoc potius illos premit, qui asserunt, Deum unicam esse omnis motus causam.

At motus vitales animæ vegetativæ perfectiores sunt motu locali siderum, nec tamen proveniunt ab intelligentia extrinsecus assistente: ergo nec motus siderum. Hoc distinguunt: motus vitales perfectiores sunt in se formaliter, con. sunt perfectiores præsuppositivè, negabunt ant. & conseq. Sic etiam actus nutritivus vitalis est perfectior in se formaliter, quam pictura aut scriptio carminis; non tamen sequitur, quod si non requiritur anima intellectiva rationalis ad actus vitales nutritionis, neque requiratur ad pingendum aut scribendum carmen; quia scilicet ista præsupponunt cognitionem rationalem. Idem dicunt de motu siderum.

§. II.

De Siderum in terras influxu.

HUic quæstioni occasionem dedere Chaldaei, qui sese jactando audacter asseriebant, se posse ex sideribus omnia noscere; hos sequuntur bene multi, vel ut vanam captent gloriam, vel ut fucum indoctis faciant: inde verò occasionem sumpserunt imperiti & scioli acrius in Mathematicos invehendi; quasi verò Matheſis, quæ viâ semper incedit demonstrativâ, non etiam mendacia & aniles fabulas repudiaret, atque etiam nôſſet distinguere inter veram Astronomiam & Astrologiam vanam. Quia ergo hac in parte aliqui nimium tribuunt Sideribus, alii nihil, breviter hoc & seq. §. quæ verisimiliora sunt, ab incertis & vanis distinguenda sunt, atque exponenda.

Quod

Quòd Cæli & Astra multum utilitatis nobis conferant, & revera influant in sublunaria, extra dubium est. Ratio id asserendi est, tum quia in causis ordinatis inferiora reducuntur ad superiora, mutabilia ad stabilia &c. tum quia non apparet alius finis, propter quem tot cælestia corpora, tantæ magnitudinis tam velociter rotentur, nisi ut conferant aliquem usum ad bonum sublunarium, dirigendo nempe hominem in ratione temporum & locorum, atque suis influxibus universam animando naturam; ut adeò non tantum in Chronologicis, Geographicis, Nauticis, &c. sed in Physicis etiam plurimum conferre videantur. Id patet experiètiis, tum ex agrorum & hortorum cultura, tum ex Medicina & Chyrurgia desumptis, de quibus Virgilius, Plinius, Zahn, &c. Et certè influxus Solis ita universalis est, ut de illo dubitare nemo possit. Influxus quoque Lunæ in mare, in conchilia, in plantas, in peccante quodam humore laborantes &c. satis patet, quanquam istis multa fabulosa inserantur. In aliis sideribus non ita notus est, quamvis & ista possint aliquid agere, licèt non illa omnia, quæ ineptè ipsis tribuuntur. Deinde continuus cæli & materiæ subtilis æthereæ, ad nos usque propagatæ, & ubique sese insinuantis motus multum utique potest efficere. Qua porrò ratione influant sidera, an per qualitates occultas, an verò per motum & effluvia? id repetendum est ex propriis cujusque Philosophiæ principiis: modus nobis notissimus est per lucem & motum.

Sidera tamen non influunt directè in intellectum & voluntatem, etsi possint aliquid indirectè agere. Prima pars definita est in Conc. Bracarensi & aliis, quia nimirum hæc influentia præjudicaret libertati. Unde Jerem. 10. dicitur: *Juxta vias Gentium nolite discere, & à signis cæli nolite metuerè.* Et hanc partem triplici ratione probat S. Thomas. 1. Cùm inclinatio sequatur naturam, non videtur ab eo mutari posse, à quo minimè dependet; sed anima rationalis minimè causatur, aut dependet à Cælis: ergo ejus inclinatio & voluntas ab iis directè immutari non potest. 2. Nullum materiale potest directè agere in spiritum; sed anima rationalis est purè spiritualis: ergo cæli materiales non possunt in eam directè agere. Maj. & min. probabitur, ubi agetur de immortalitate animæ rationalis. 3. Voluntas movetur à ratione; ratio autem non pendet à cælis, sed à primis principiis, quorum veritas æterna est, minimè dependens à Jove aut Saturno: ergo nec voluntas ab iis dependet.

Indirectè tamen, uti pars altera dicebat, possunt cæli influere. 1. Quia, cùm anima uniatur corpori, & in hoc statu operetur dependenter ab organis, in quæ sidera possunt influere humores commovendo, anima etiam & totus homo certis temporibus magis inclinari poterit ad iram, aut melancholiam, aut &c. 2. Ex parte objecti, quod per influxus cælestes mutari potest, consequenter mutari potest etiam noster affectus: sic sole aërem nimium calefaciente, appetimus & quærimus umbram. Potest tamen voluntas ratione & virtute hos motus reprimere, aliàmque vitæ rationem tenere, quam quæ inspiratur à cælis; inde illud Ptolomæi: *Sapiens dominabitur Astris.* Hinc fit, ut bruta ob defectum rationis & libertatis longè melius impressiones cælestes sentiant & indicent, certioraque sumantur ex ipsis tempestatum prognostica, quam ab hominibus.

Dices. Sidera possunt agere in Dæmones; nam Lunatici pro diversis Lunæ phasibus diverso modo à Dæmonibus cruciari dicuntur: ergo etiam in animam. Deinde ignis inferni potest directè in animas agere; cur non etiam sidera? Ad hoc, si res ita est, dico, id non contingere, quòd Astra vim ullam in Dæmones habeant, sed quòd Lunaticorum corpora variis temporibus variè

sint disposita, & Dæmones, qui cælestes & æreas impressiones nōrunt, iis utantur. Ignis infernalis non agit in animas naturaliter, sed ut Dei omnipotentia elevatus: cum ergo hic cruciandi modus habeat aliquid supernaturale, non est, cur ad sidera, quæ naturaliter agunt, difficultas transferatur.

§. III.

De Arte Judiciaria.

Astrologi cælum dividunt in 12. domos, quas cælestes vocant, sex earum supra, sex infra horizontem collocantur. Prima, quæ scilicet est proxima infra horizontem ad ortum, appellatur horoscopus & Domus vitæ. Sequens infra horiz. domus divitiarum. 3. Domus fratrum. 4. Domus parentum, ceteræque sequentes, ut duobus his versiculis enarrantur: Vita, lucrum, fratres, genitor, natiq; valetud. Uxor, mors; iter & regnum, benefactaque, carcer. Vel ut alii volunt: Uxor, mors, pietas, & munia, amici, inimici. Deinde singulis grad. signorum tribuunt aliquod hieroglyphicum: primo Arietis gradui opponitur vir dextrâ falcem, lævâ arcum tenens; secundo vir canino capite &c. Præterea varias proferunt planetarum dignitates: alii dicuntur masculiei, ut Jupiter, Mars, &c. alii foeminei, ut Venus & Luna; iisque omnibus, cæterisque stellis diversas tribuunt virtutes, prout in diversis domibus aut signis fuerint, v. g. Saturnus in Ariete variis malis implicat, in Tauro paternam dissipat substantiam, in domo Jovis designat mortem patris &c. signis quoque cælestibus provincias, urbes, corporis humani partes subjiciunt: Arieti caput, Tauro collum, Leoni Italiam, Arieti Galliam, Scorpio Norvegiam, Virgini Lutetiam, Ingolstadtium Amphoræ, Piscibus Ratisbonam, sexcentasque tales alias fingunt nugas, ex quibus credunt, se posse miros eventus noscere, præsertim ex horoscopo, & erectione thematis, seu cælestis positionis in puncto natiuitatis alicujus hominis; tum enim vel maximè attendunt, qualis stella in qualibet domo inveniatur, ut ex omnium combinatione mira quæque de tali homine prædicent & prædicant.

Sed vana omnino est hæc Astrologorum scientia, prout ab ipsis traditur. Probatur 1. Auctoritate, tum Scripturæ, tum S. S. Patrum, tum ipsorum Sapientiorum ethnicorum. Isai. 47. dicitur: *Salvent te Augures celi, qui contemplabantur sidera, & supputabant menses, ut ex eis annunciarent ventura tibi; ecce facti sunt velut stipula.* S. Chrysost. vocat Astrologos Providentiæ calumniatores. S. Hieron. eos ridet, quod aliis salutem promittant, sua autem ignorent supplicia. S. Ambros. concludit totum hoc negotium esse plenum vanitatis. S. Chrysost. & S. Cyrillus hanc scientiam vocant errorem & ineptiam. S. Basil. hom. 6. asserit esse deliramenta. Lactant. lib. 2. ait, hæc esse inventa Dæmonum. Unde S. August. lib. 5. de Civ. Dei meritò dicit: *Et nos quidem sub fato stellarum nullius hominis Genesim ponimus.* Quin & Cicero lib. 2. de Divinat. hujusmodi prædictiones vocat monstra Chaldæorum, vim maximam erroris & delirationem incredibilem.

Prob. 2. ratione: quia in Astrologorum systemate non apparet connexio naturalis effectus futuri cum causa præsentis: nam omnino arbitraria est cælestium domorum divisio, commentitia earundem nuncupatio, fabulosa ferè omnium constellationum nomina, arbitrarium & fictum, quidquid de Astrorum sub-

subjectione, dignitate, dominio &c. dicitur: ergo vana, quæ inde resultant, sunt omnia.

Prob. 3. *Experientiâ*: quia idem horoscopus diversos habet eventus, & idem eventus provenit ex diversis horoscopis: ergo nihil inde colligi potest. Prima pars probatur; quoties enim in ampliore urbe eodem tempore nascuntur pueri, aut etiam gemelli, uti Jacob & Esau, Romulus & Remus, Eristenes & Proclus, quorum studia, indoles, exitus vitæ omnino diversa fuere. Altera quoque patet vel in unica pugna, in qua plurimi ferro delecti eundem habuere exitum, quorum tamen horoscopus fuerat diversissimus. Unde Cardanus, magnus harum nugarum sectator, fatetur ipse, ex 40. conjecturis vix unam attingere veritatem. Deinde, cum potissimi eventus humani, quos prædicunt, pendeant à libertate, uti sunt bella, seditiones, matrimonia &c. hujus sententiæ fautores videntur incurrere censuras Ecclesiæ, de quibus superius.

Neque etiam hæc ars se extendit ad prædicendos effectus naturales & necessarios, quales sunt tempestates per annum, aut in annos sequentes; quia causæ tempestatum non satis homini perspectæ sunt: quis enim noscit siderum omnium naturam, vim & combinationes? quis externam & internam totius telluris dispositionem? quis omnium ventorum originem? quis circumstantias omnes tam cælestes quam terrestres, ex quibus dependent tempestates? hæc certe nemo mortalium noscit sufficienter, ut inde possit tempestates ad longum tempus prædicere. Hinc Calendaria, si Astronomica excipias, uti sunt eclipses, novilunia &c. erroribus scatent & mendaciis, quibus aliqui pascuntur, iis, quæ solidiora sunt, relictis. Certè Academici Paris. in sua *Cognitione temporum*, quam quotannis typis evulgant, initio statim præmonent, se nullas ejusmodi prædictiones Astrologicas inserturos, quia Academia, nec apud Antiquos, nec apud Recentiores ullum earum solidum fundamentum invenit.

Si tamen tempestas instet, & sint dispositiones proximæ, non tantum Astrologi, sed etiam nautæ & rustici possunt illam prædicere, ut ex signis sui asini Ludovico Regi XI. carbonarius. Talia tempestatum signa alibi referemus. Præterea triplicis generis instrumentum proponitur, quo aëris affectiones dignosci possunt, cujus structuram & fundamentum alibi dedimus aut dabimus. 1. est Barometron, quo major aut minor aëris gravitas & pressio indicatur. 2. est Thermometron, ex quo aëris calorem & frigiditatem colligimus. 3. est Hydrometron, quod aëris humiditatem & siccitatem ostendit. Ex his affectionibus aëris potest sapiens Philosophus tum à ratione tum ab experientia alias cæli mutationes deducere; videat tamen, ut cautè incedat, nō velit hallucinari. Sunt præterea quædam alia, ut venti quidam constanter redeunt, fluenta marina, & similia, quæ suo modo prædici possunt; quæ enim longâ & constanti experientiâ manifesta sunt, rejici non debent: quæ conjecturis nituntur & dubia sunt, etiam ut talia proponi possunt.

Dices. Sidera efficiunt temperamentum hominis, à quo dependent illius operationes: ergo Astrologi, qui possunt ex sideribus hoc temperamentum noscere, poterunt etiam totius vitæ tenorem prævidere. Imprimis illud, quod sidera conferunt ad temperamentum hominis, sæpe modicum est, nec Astrologis satis notum: temperamentum enim potiori ex parte habetur ex constitutione parentum, à dispositione loci, ab educatione, à commerciis, à cibis & aliis circumstantiis plurimis, quæ nullatenus ex sideribus nosci possunt. Deinde homo non semper operatur juxta inclinationem temperamenti: potest etiam vir-

tus malas inclinationes emendare; unde extat præstans Socratis dictum, qui de ipso vitium conjectanti respondit: *Talis forem, si Philosophus non essem.*

Reponis tamen: Chiromantia ex lineis manuum, & Physiognomia ex toto vultu mira potest cognoscere & prædicere: ergo etiam id ex sideribus poterit Astrologia. Resp. 1. in multis negari posse suppositum antecedentis: falsum est enim, quod Chiromantæ vel Physiologi possint determinatas actiones præsertim liberas, vel totius vitæ cursum, quoad divitias, amicos, statum matrimonii &c. prædicere; unde sicut Astrologia, sic etiam hæc scientia, si ultra suos limites excurrat, prout illam sæpius exercent Haruspices aliqui, vana est & illicita. Resp. 2. etiam negari posse consequ. Magna est enim disparitas inter Physiognomiam & Astrologiam: aliud est enim, rem cognosci in causa incerta & plerumque commentitia, aliud in effectis, postquam jam facta est. Astrologia rem prædicit, antequam fiat, ex sideribus tanquam causis & signis; cum tamen sidera causa sint, ut vidimus, valde incerta, inadæquata, parum perspecta, & prout hæc signa ab Astrologis explicantur, planè arbitraria & commentitia. Physiognomia verò temperamentum hominis colligit ex variis signis & effectis, quæ velut proprietates è temperamento emanant, ut suo loco dicitur. Hinc Socrates non facile aliquem in discipulum admittebat, quin prius signa Physiologica examinasset. Sic S. Basilus & S. Gregorius Nazianzenus, cum Athenis studerent, de Juliano tunc quoque Athenis operam studiis navante, postmodum Imperatore & Apostata, ex hujusmodi signis nil boni ominabantur. Et hæc scientia intra debitos limites fundamentum habet in Scriptura; dicitur enim Eccli. 19. *Ex visu cognoscitur vir, & ab occurso faciei cognoscitur sensatus: Amictus corporis & risus dentium, & ingressus hominis enunciant de illo.*

Chiromantia verò longè fallacior est; potest quidem admitti cum Aristotele, lineas manuum bene formatas, & expressas, vivoque colore lucidas, corporis bene compaginati, bonæque complexionis indicium esse: artem autem totam, prout à Chiromantis traditur, cum P. Fabri & aliis plurimum vanitatis habere dicendum est; in eas enim degenerant ineptias, in quas incidunt Astrologi, ut patet ex ipsa linearum & monticulorum divisione, nomenclatione.

CONTEMPLATIO IX.

De Mundo Elementari.

Elementum vulgari significatione sumi solet pro primis cujusvis rei principiis: Sic characteres & literæ dici solent elementa orationis. Similiter ea, ex quibus corpora passim constant, & in quæ illa resolvuntur, dicuntur elementa corporis naturalis. Unde juxta Arist. lib. 3. de Cælo cap. 3. *Elementum est corpus, in quod alia corpora dividuntur, in quibus inest potentia vel actus; ipsum autem est indivisibile in diversa secundum speciem.* Adeoque juxta hanc definitionem, elementa sunt in hoc sensu corpora simplicia, quod in partes heterogeneas dividi non possint; mixta verò sublunaria in hujusmodi elementa resolvuntur, & quidem eo modo, quo ibi continentur, potentia nempe vel actu, seu virtualiter aut formaliter, quod Aristoteles ibi non decidit: Nos autem jam factis discussimus Contempl. 2. ubi de minimis corporum elementis.